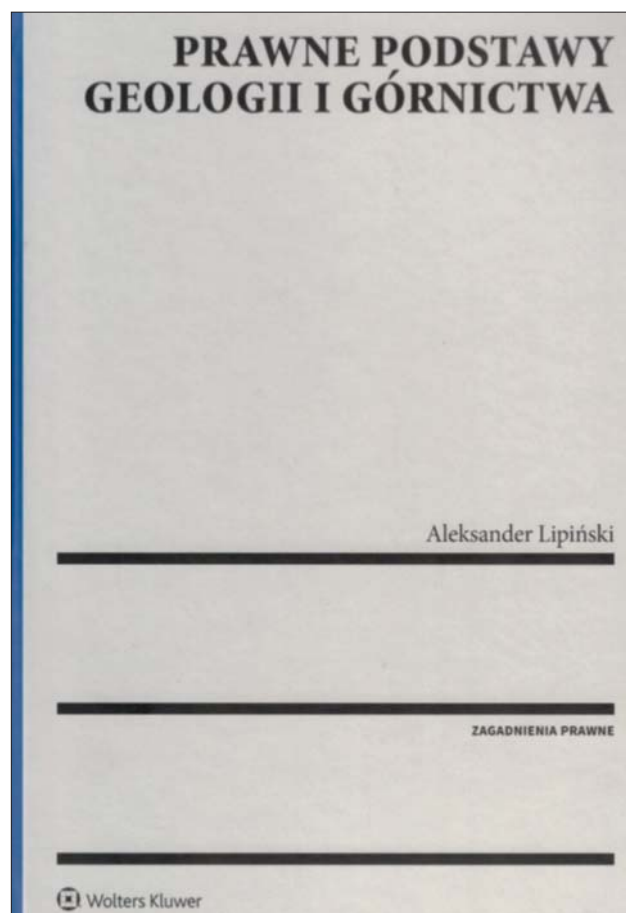

A. LIPIŃSKI – Prawne podstawy geologii i górnictwa. Zagadnienia prawne. Wolters Kluwer 2019, 282 str.

Pod koniec roku 2019 ukazała się bardzo potrzebna książka znakomitego znawcy prawa geologicznego i górniczego prof. dr. hab. Aleksandra Lipińskiego. Autor jest nie tylko teoretykiem prawa w omawianym obszarze, ale także z powodzeniem uprawia praktykę, reprezentując w postępowaniach przed m.in. sądami administracyjnymi firmy, osoby fizyczne czy instytucje państwowe, wśród nich Ministerstwo Środowiska. Wszystkie etapy tworzenia nowoczesnego prawa geologicznego i górniczego w Polsce po 1989 r. wiążą się z nazwiskiem prof. Lipińskiego. Jednocześnie od wielu lat można śledzić jego ogromny i cenny wkład w wykładnię doktrynalną (naukową) zmieniającej się nieprzerwanie (niestety) ustawy *Prawo geologiczne i górnictwo*. Publikowane przez niego artykuły charakteryzują się wybitną wiedzą specjalistyczną, ale także swoistym poczuciem humoru i sarkazmem. Styl prof. Lipińskiego jest rozpoznawalny, a argumentacja i wywody czasem kazuistyczne, a czasem dotyczące ogólnej istoty i fundamentów regulacji prawnych dotyczących geologii i górnictwa (ale także szerokich kontekstów w zakresie prawa ochrony środowiska, planowania i zagospodarowania przestrzennego, prawa budowlanego czy wodnego). Dla pokoleń prawników niezwykle użyteczne były jego komentarze do prawa geologicznego i górniczego przygotowane (i wznawiane) wraz z prof. R. Mikoszem.

Tym razem autor przekazuje dzieło odmienne, ale jakże użyteczne dla geologów, górników i innych praktyków stosowania prawa. *Prawne podstawy geologii i górnictwa* nie są bowiem komentarzem, bowiem taka forma narzuca pewien rygor formalny, polegający na całościowym omawianiu, wg kolejności pojawiania się w ustawie, wszystkich artykułów. Jest ona przeznaczona i używana głównie przez prawników, lecz dla innych użytkowników prawa jest często mało zrozumiała i miejscami zawiła. Z kolei forma przyjęta w omawianej książce jest wygodna zarówno dla jej twórcy, jak i użytkowników (zwłaszcza nie prawników). Autor ma możliwość doboru kolejności, zakresu, szczegółowości prezentacji swoich poglądów, może sobie

pozwoić na znaczące rozbudowanie elementów polemiki, krytyki, propozycji rozwiązań *de lege ferenda*, niż mógłby to czynić w komentarzu do ustawy. Profesor Lipiński korzysta w pełni z tego prawa, z pożytkiem dla Czytelnika.

Książka składa się 16 rozdziałów merytorycznych (zawierających podrozdziały) oraz części *Od Autora i Bibliografii*. Tematyka poszczególnych części to: I. *Ewolucja stanu prawnego*, II. *Przedmiot i zakres regulacji prawnej*, III. *Uprawnienia górnictwa*, IV. *Roboty geologiczne i ich*

wyniki, V. Koncesje (z wyjątkiem węglowodorowych), VI. Koncesje węglowodorowe, VII. Prawna ochrona złóż kopaliny, VIII. Kwalifikacje zawodowe, rzeczoznawcy i odpowiedzialność zawodowa, IX. Zakład górniczy i jego ruch, X. Niektóre problemy zagospodarowania terenów górniczych, XI. Likwidacja zakładu górniczego, XII. Opłaty w prawie geologicznym i górniczym, XIII. Odpowiedzialność odszkodowawcza i prewencyjna, XIV. Administracja i nadzór, XV. Administracyjne kary pieniężne, XVI. Niektóre problemy odpowiedzialności karnej.

Naprawdę warto szczegółowo zapoznać się z wywodami prof. Lipińskiego. Dotyczą one bardzo szerokiej sfery prawa, wykazują, poza oczywistą kompetencją prawniczą, wielką erudycję autora. W wielu miejscach tej interesującej i pożytecznej książki znajdują się myśli i opinie bardzo oryginalne, wysoce krytyczne wobec obecnego porządku prawnego, kontrowersyjne. Czasem takie lub podobne opinie są spotykane w doktrynie (w publikacjach), ale w *Prawnych podstawach geologii i górnictwa* są one wyłożone w sposób bezpośredni i dobitny. Spośród tych wielu interesujących poglądów, jakie spotkałem na łamach książki, dla większego zainteresowania Czytelników przytoczę tylko kilka. Na str. 75 autor stwierdza (w zgodzie z prawdą), że coraz częstszą praktyką firm surowcowych jest ponowne dokumentowanie już uprzednio udokumentowanego złoża kopaliny. Podkreśla on, że *nie zabrania tego żaden przepis omawianej ustawy*. Na okoliczność takiego poglądu szeroko przytacza wyroki sądów administracyjnych przedstawiających taką konkluzję w orzeczeniach. W praktyce działania administracji geologicznej spotyka się tymczasem sytuacje, gdy takie postępowanie inwestorów surowcowych nie jest akceptowane bądź dezawuowane.

W zakresie prawa do informacji geologicznej autor stwierdza (str. 78) *zasadą jest, że prawo do informacji geologicznej przysługuje Skarbowi Państwa. Istota tego prawa nie została natomiast określona ustawowo. Wiadomo, że obejmuje ono możliwość korzystania ze wspomnianej informacji oraz rozporządzania nią (art. 99 ust. 1 i 5 pgg). Dalsze szczegóły uregulowano natomiast w sposób świadczący o braku wiedzy i wyobraźni projektodawców!!!* (podkreślenie K.Sz.). Podobnych dobitnych opinii Profesora Czytelnik znajdzie więcej w tej publikacji. Jednak o wartości *Prawnych podstaw geologii i górnictwa* stanowią nie te fragmenty zawierające tak jednoznaczne poglądy, lecz szeroko udokumentowana wiedza i biegłość Autora w opisywanej problematyce. Tę pozycję powinni z pewnością poznać zarówno studenci wydziałów prawa i geologii, prawnicy, jak i pracownicy administracji geologicznej i środowiskowej, praktycy z firm surowcowych, samorządowcy, a w końcu także politycy (szczególnie posłowie). Lektura książki uświadamia bowiem, jak trudną materią jest regulowane przez ustawę *Prawo geologiczne i górnicze* i jak wiele istotnych luk czy niejednoznaczności w dalszym ciągu ono zawiera. Dowiadujemy się, ile jest jeszcze pracy legislacyjnej do wykonania. Być może przy okazji dyskusji o potrzebie nowego prawa geologicznego i górniczego w pożądaną przez część środowiska geologicznego w formie kodeksowej (jaka się obecnie toczy pod auspicjami Głównego Geologa Kraju) uda się część problemów dostrzeżonych i opisanych przez Aleksandra Lipińskiego usunąć i poprawić.

Krzysztof Szamalek
Państwowy Instytut Geologiczny